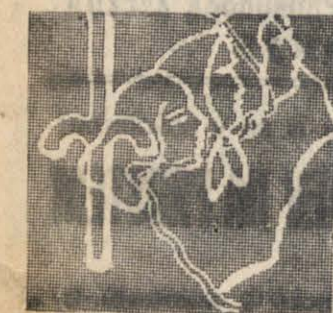

naša žena v borbi in delu

RAJ DOLGUJEM svojemu otroku?

To vprašanje si v tej ali oni obliki že nekako podzavestno zastavlja vsaka mati, ko pričakuje rojstva novega življenja, ki kilje v njej. In zeli si, da bi bila njenemu otroku prihranjena vsa trpkost, ki jo je morda sama užila. Toda do dna, v globino tega vprašanja, kaj dolguje svojemu otroku, da bo duševno uravnotežen in trden, jeklenega značaja, ob katerem se bodo razbijali udarci, ki mu jih bo življenje dajalo, ne pronicne vsake. Ne da si časa za razmišljanje in otroci rastejo bolj iz okoliščin in starih, ukoreninjenih navad in vzgojnih načel, kot pa ob njenem lastnem razumskem posegu v njihovo vzgojo.

In vendar dolguje mati svojemu otroku mnogo in to zaradi njega samega in zaradi skupnosti, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

Najdražji biser, ki mu ga je dolžna položiti v dušo, je njen materin jezik. Ta naj ga spremlja, kateri bo živel. Samo tedaj, če mu bo dala vse, kar mu dolguje, mu bo tudi v resnici prihranila marsikatero trpkost.

ko razsodno besedo. Ne zavedajo se tega, kaj dolgujejo svojim otrokom, zato ker se iz neke samopasne trne sploh nečlo zavedajo. Namesto v slovenski otroški vrtci, pa čeprav trenutno nekoliko oddaljen (kar jim služi v opravičilo) pošilja jo otroke v italijanskega, češ da je bliže in bolj priročno. Namesto v slovensko osnovno šolo vpišejo otroke v italijansko, češ da bodo laže dobili kos kruha in jih ne bo nihče zmerjal s ščavi.

O, kako kratkovidna je ta cenena modrost! O njej bo najbolje spregovorila bodočnost in v njej tisti otroci, ki so po krivdi svojih mater bili ob slovenski jezik. Ti otroci bodo takim materam najstrožji, toda pravični sodniki.

Pa tudi sedanjost ne gre tako mimo takih mater. Ne mimo njih, ne mimo oblasti, ki nam oporeka to, kar nam je dolžna dati. Težke žrtve osvobodilnega boja niso bile in ne morejo biti zama. Njihov krvavi davk terja svoje in to od vsake naše matere, od vsakega človeka, kot tudi od onih ljudi, ki menijo, da smejo krojiti našo usodo.

Gorje, če bomo na krvavi davk naših žrtev le trenutke pozabili!

ŠPORTNI DNEVNIK Rinaldi zmagal na Vršču

LJUBLJANA, 30. (ATI). — Na 11 km dolgi progi Kranjska gora-Vršču z višinsko razliko 838 m (od 810 do 1846) je bila danes zelo zanimiva kolesarska dirka v skrajno težko mednarodno udeležbo. Na tej dirki je dosegel Tržačan Rinaldi nadvse lep uspeh. Rinaldi je bil v začetku prevzel vodstvo, se vedno bolj oddaljeval od zaledovalcev ter prispejal na cilj z več kot 1 min. prednosti pred Pulčanom Sironijem, ki je prispejal drugi. Od ostalih Tržačanov je Coretti zasledil 7., Sclausero 12. in Grio 13. mesto.

Tekmovalci so prispejali na cilj v sledečem redu: 1. Rinaldi, 2. Sironi (Partizan), 3. Ježek (Sarajevo), 4. Berne (Ljubljana), 5. Mičič (Partizan), 6. Godnič (Nova Gorica), 7. Coretti (Trst), 8. Stanko (Zagreb), 12. Sclausero (Trst).

Poročali smo že, da bo danes velika kolesarska dirka okoli jezera. Na dirki bodo poleg tržaških in slovenskih kolesarjev sodelovali tudi najboljši jugoslovanski dirkači. Ker je Kolesarska zveza Hrvatske svojo ocenjevalno dirko v Zagrebu odgodi, bodo na dirki poleg drugih tekmovalcev sodelovali lahko tudi najboljši hrvatski dirkači.

Svojemu otroku dolguje mati tudi to, da ga vpiše v slovensko šolo. Nikdar ne bo, tedaj ko doraste, odpustil greha, da ga je oporala lastnega materinega jezika, če bo iz katerega koli vzroka razbala drugače, kot bi morala ravnati. Naj bodo njeni izgovori pred odraslimi sinom ali hčerko taki ali taki, vidi bodo pomagali razkrivati njeno, materino krivdo. Ni osamljen primer v Trstu in ne iz pretekle dobe, ko je sin očital materi, zakaj ga ni vpisala v slovensko šolo, in ko si je ona razbala dušo pod težo tega očitka. Vzroki, zakaj je ta ali ona mati ravnala tako, so tudi dvojni. Nekatera je storila to iz gole brezbrižnosti, češ, saj je vseeno, samo da se nauči čitati in pisati, pa naj bo to italijansko ali slovensko. In otrok se je naučil čitati in pisati italijansko, nobenega pa ni imel, ki ga bi bil tudi slovensko naučil. Druga je storila tako, ker je mislila, da je to tako prav, da se bo le iz italijanske šole laže prebiljale dalje v življenje. Ko je odrasle in povpraševal po službi, pa so v tej in oni službi vprašali tudi po znanju slovenskega, je nenadno došla, kako je varala sama sebe. Nekaj težjega od skale se ji je tedaj zavalilo na srce in jo pričelo dušiti prav do grla.

Take matere, s to ceneno poudarjeno modrostjo so raj tudi danes. Ne grejo vase, ne zajemajo iz lastnih izkušenj in iz dolgoletnih izkušenj našega naroda na Trzaskem. Ušesa imajo odprta samo za poučeno čenčanje, ki ne more imeti nobene, niti najmanjše miselne vrednosti. Za njih pa predstavlja seveda vsa življenjska modrost, ki naj osreči njihove otroke. Sreče jim želijo, ki jo zmore dati človeku edino le delo in bogostvo duše. One pa neusmiljeno rušijo temelje, na katerih naj zraste. Kradajo mu jezik, materin jezik, najboljši podlago za šolo in vzgojo, tisti vzvod, s katerim bodo dvigali sebi zaklad italijanskega jezika in morda tudi drugih jezikov.

Take matere so neme za vsa

Triestina v Milanu

Boscolo in Grosso ne bosta igrala?

Po zadnjem treningu, ki ga je imela Triestina v petek popoldne so igralci včeraj zjutraj zapustili Trst in se z avtobusom peljali v Milan, kjer bo danes tekma proti Interju.

Triestina poznano že zaradi presenečenj, ki nam jih je pripravljal in se ne bomo prav nič čudili, če se lo to zgodilo tudi v Milanu. Inter gre sicer v borbo kot favorit na zmago, vendar zadnje besede bo izšla iz Tristina, ki ima že dobro organizirano obrambo in pa mlad, toda izredno hiter napad v katerem se dvignejo iznad ostalih tovaršev predvsem Boscolo, Ciccarelli in De Vito, ki sta posebno zadnja dva zadnje dni mnogo izboljšala igro in napadnost.

Vprašanje je le ako bosta nastopila Boscolo in Grosso. Brez teh dveh bi morala Triestina kloniti. Morda pa bo vse v najlepšem redu in bosta oba igrala obkupa svojo priljubljenost redno majico.

Inter se je vesno pripravil za tekmo vendar bo moral izgrati brez Furloria. Na drugi strani pa bo ponovno zasledil svoje mesto znani strelec Ayera.

Triestina je zapustila Trst s istim igralci, ki so nastopili in tudi zmagali preteklo nedeljo proti Romi. Kot rezervni pa sta odšla tudi Mariuzza in Pison.

Verjetno bosta obe enajstostrežni nastopili v sledečih postavah:

INTER: Soldan; Blason, Padellai; Bearzot, Giovannini, Achilli, Rossetti, Wilkes, Lorenzi, Miglioli in Nyers.

TRIESTINA: Nuclari; Sessa, Zorzin; Giannini, Grosso, Begni; Boscolo, Petagna, Petrozzi, Ciccarelli in De Vito.

Ostale tekme italijanskega nogometnega prvenstva so: Udinese-Novara; Bologna-Falerno; Como-Genoa; Fiorenti-

NOVI HOTEL ZA MOSTOM PREKO RIBNICE V TITOGRAU.

Bili smo na vrhu, na Ledencih, mestu hudih partizanskih borb. Cesta je postajala zločenejša in se le od časa do časa vzpenjala v klanec in se zopet spuščala v nižino. Mukoma sem čakala, da mine krš, da zagledam sredi njega zelenje, ki pa ga ni hotelo biti. Pozneje, ko sem se prerotala nad polovico dežele, sem šele videla, da smo tedaj potovali po njenem najboljšem kamenitem predelu. Čutila sem notranjo zadovoljstvo, da sem ga tako neposredno doživela, in zdi se mi, da bi drugje nikoli ne doumela tistega globokega smisla Mrguševih verzov v Gorskem vencu.

«Kar hotelo ni verig nositi, vse v planine te je pritežalo, ker ta naša kršna domaćija, šile turške grob je nenastel.» Sedem ur vožnje do Nikšića po skalnati in bedni, toda ponosni in neuklonljivi in vedno slobodni črnogorski deželi.

V okolici Nikšića je še svet kamenit, toda že prehaja v rodovitno ravan, ki se na jugu proti Titogradu spušta v prekrasno Belopavliško dolino. Med temnozelenimi bregovi se po njej vijuga živozelenca in globoka Zeta. Z njo smo se srečali prvič pred Nikšićem. Toda tistikrat nas je pot peljala daleč stran od Zete na 1465 me-

tróp višine pod Durmitor k Crnemu jezeru. Malo da ne navpično leži tik pod samim vrhom, ki se vzpenja še preko 1000 metrov nad njim. Iz bližine mi je bil Durmitor močno podoban Martijkovski skupini na Gorenjskem in tako domač. Črnogorci ga ljubijo, tako kot ljubijo svoj Lovcen, obiskujejo ga po mnogo bolj, ker je njegovo pobočje s Crnim jezerom, s planinskih pašniki in borovimi gozdovi kot nadasť ustvarjeno za polni odhiti. Ze pred vojno je bil tu majhen hotel. Nad njim kot nad bližnjim mestecem Zabljakom se je širila vojna vira in ga skoraj izrastala z zemljo. Deset minut stran od Crnega jezera je drugo Malo jezero. Na pečini nad njim je taborniški štajb za časa pete ofenzive. Tedaj je vedela za to v vsem Zabljaku edino tuda. Vida, Črnogorka Nada Milutinovića, me je peljala v Vidno malo kaparno. «Zelim, da jo spoznaš, mi je rekla. «Vsem našim študentom je bila mati. O počitnicah so se z vseh strani Crne gore zbirali pri njej. Mnogi so danes na odgovornih mestih, toda nobeden ne gre mimo, ne da bi se oglašil. Star in dober član partije je.»

Tovarišica Vida me je obšla in poljubila na obe lici, kot je to črnogorska navada, kadar se spozna s človekom, o katerem vedo, da jim je prišel v hišo kot dober gost. Mnogo tega, pristno slovenskega, je pri njih še ohranjenega, kar je pri nas že zdavnaj naglodal zob časa in odstranila civilizacija. «Kako si mi,» me je nagovorila, «ada si mi zdrava? S temi besedami je v Crni gori povsod sprejeto in tako mahoma skrežjo razdaljo med teboj in med nami.

«Kaj je bilo, Vida, da te je tako zbližalo in spojilo s partijo?» sem jo vprašala.

Njeno široko, prostrano čelo se je še bolj nagubalo in oči so si jo zaiskrile: «V spominu mi je ostal moj oče. Ob nerodovnih letih je hodil s konjico po žito v Kolashin. Tedaj je ni bilo poti sem od Savnika do Zabljaka (Savnik je malo mestce, obsega le nekaj hiš in daleč naokoli raztreseni naselji na poti iz Nikšića proti Zabljaku). Pred večletimi vojnami so nam v stari Jugoslaviji obetali, da bodo gradili cesto, toda zgodilo se je to šele 1933 leta. Stric je delal v Dubrovniku. Ko je prihajal domov na zimo, je pripovedoval o razkošju bogatih hotelov. Tedaj mi je bilo komaj petnajst let, toda že sem razločno čutila krivico nad našimi malimi ljudmi. Gnala me je na stran onih, ki so se pričeli boriti proti njej.

Po osvoboditvi so zgradili pod Durmitorjem mnogo večji hotel od prejšnjega. V načrtu pa je še gradnja novega paviljona in ureditev staze do samega jezera za številne kopalce. Iz vse Jugoslavije prihajajo zaradi hladnih planinskih noči in kopanja obnem. Jezerska voda je zelo topla.

Vzporedno s tujskim prometom raste tudi mestce Zabljak, ki je postalo sedež durmitorskega okraja. Lahko bi mi rekli mestce v razvoju. Poleg lepih, prostornih, dograjenih zgradb v planinskem slogu so lesene kmečke hišice s šilastimi strehi. V njih je čudovito toplo in udobno zlasti pozimi, ko zapade toliko snega, da pokrje telegrafске drogove.

«Autobus pozimi k nam ne vozi, mi pravi stara črnogorska mamica, ki sva jo z Nado obiskale. «Sneha je toliko, da ni moči nikamor brez smučic. «Kako pa s postjo?» vprašujem.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

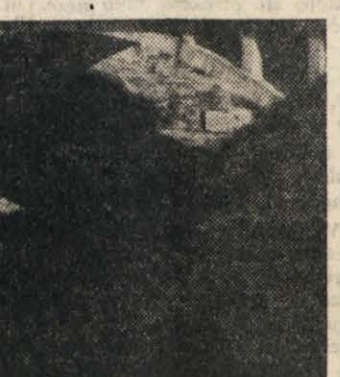
Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nekoč zapostavljena - danes pa cvetoča dežela ČRNA GORA

NOVI HOTEL ZA MOSTOM PREKO RIBNICE V TITOGRAU.

tróp višine pod Durmitor k Crnemu jezeru. Malo da ne navpično leži tik pod samim vrhom, ki se vzpenja še preko 1000 metrov nad njim. Iz bližine mi je bil Durmitor močno podoban Martijkovski skupini na Gorenjskem in tako domač. Črnogorci ga ljubijo, tako kot ljubijo svoj Lovcen, obiskujejo ga po mnogo bolj, ker je njegovo pobočje s Crnim jezerom, s planinskih pašniki in borovimi gozdovi kot nadasť ustvarjeno za polni odhiti. Ze pred vojno je bil tu majhen hotel. Nad njim kot nad bližnjim mestecem Zabljakom se je širila vojna vira in ga skoraj izrastala z zemljo. Deset minut stran od Crnega jezera je drugo Malo jezero. Na pečini nad njim je taborniški štajb za časa pete ofenzive. Tedaj je vedela za to v vsem Zabljaku edino tuda. Vida, Črnogorka Nada Milutinovića, me je peljala v Vidno malo kaparno. «Zelim, da jo spoznaš, mi je rekla. «Vsem našim študentom je bila mati. O počitnicah so se z vseh strani Crne gore zbirali pri njej. Mnogi so danes na odgovornih mestih, toda nobeden ne gre mimo, ne da bi se oglašil. Star in dober član partije je.»

Tovarišica Vida me je obšla in poljubila na obe lici, kot je to črnogorska navada, kadar se spozna s človekom, o katerem vedo, da jim je prišel v hišo kot dober gost. Mnogo tega, pristno slovenskega, je pri njih še ohranjenega, kar je pri nas že zdavnaj naglodal zob časa in odstranila civilizacija. «Kako si mi,» me je nagovorila, «ada si mi zdrava? S temi besedami je v Crni gori povsod sprejeto in tako mahoma skrežjo razdaljo med teboj in med nami.

«Kaj je bilo, Vida, da te je tako zbližalo in spojilo s partijo?» sem jo vprašala.

Njeno široko, prostrano čelo se je še bolj nagubalo in oči so si jo zaiskrile: «V spominu mi je ostal moj oče. Ob nerodovnih letih je hodil s konjico po žito v Kolashin. Tedaj je ni bilo poti sem od Savnika do Zabljaka (Savnik je malo mestce, obsega le nekaj hiš in daleč naokoli raztreseni naselji na poti iz Nikšića proti Zabljaku). Pred večletimi vojnami so nam v stari Jugoslaviji obetali, da bodo gradili cesto, toda zgodilo se je to šele 1933 leta. Stric je delal v Dubrovniku. Ko je prihajal domov na zimo, je pripovedoval o razkošju bogatih hotelov. Tedaj mi je bilo komaj petnajst let, toda že sem razločno čutila krivico nad našimi malimi ljudmi. Gnala me je na stran onih, ki so se pričeli boriti proti njej.

Po osvoboditvi so zgradili pod Durmitorjem mnogo večji hotel od prejšnjega. V načrtu pa je še gradnja novega paviljona in ureditev staze do samega jezera za številne kopalce. Iz vse Jugoslavije prihajajo zaradi hladnih planinskih noči in kopanja obnem. Jezerska voda je zelo topla.

Vzporedno s tujskim prometom raste tudi mestce Zabljak, ki je postalo sedež durmitorskega okraja. Lahko bi mi rekli mestce v razvoju. Poleg lepih, prostornih, dograjenih zgradb v planinskem slogu so lesene kmečke hišice s šilastimi strehi. V njih je čudovito toplo in udobno zlasti pozimi, ko zapade toliko snega, da pokrje telegrafске drogove.

«Autobus pozimi k nam ne vozi, mi pravi stara črnogorska mamica, ki sva jo z Nado obiskale. «Sneha je toliko, da ni moči nikamor brez smučic. «Kako pa s postjo?» vprašujem.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Posto dobimo vsak dan. Na smučeh jo prinesemo. Sem k nam pod Durmitor bi se lahko tudi tako hodili smučati, kot se hodijo k nam v Slovenijo. Toda s čim naj vama postrežem?» se nenadno spomni. «Hočete kava, kuhane mleka, kislega mleka, smetane?»

Nič nama ne pomaga zadrževanje, da imamo v hotelu dobric in obilno hrano ter da nihče ne potrebuje. Dvigane se, odide v kuhinjo in že je vse to na mizi.

«Kom pa ovce pozimi?» rečem tjavdan, saj vem, da jih zunaj ne morejo imeti.

«V stajo vendar. Skupaj se stisnejo, pa jim je toplo.»

«Veliko ovac imate pri vas.»

«Zadruga jih ima nekaj tisoč, tudi 10 in še več, saj to je v naših planinah edino premoženje. Zal, da ga je okupacija polovico razdejala. Ljudje nikakor ne morejo priti nazaj do njega. To gre počasi.»

Sprašuje me, kam nameravam se potovati in pravim ji, da bi šla čez Plevlje do Kolašina, da vidim, oni čudoviti most na Tari, ki je 165 m visoko. «Bojim se, pravim, da mi bo preveč utrudljivo. Titograd, Skadarsko jezero. Cetinje in v vse Primorje nameravam se obiskati.»

«Na Tari je tako, kot v Kolaru. V Ameriki, govorijo, da je tisti kanjon samo dva, tri metre globlji.»

Njeno znanje in bistrovost me presenečata. Ni pa to nič nenavadnega. Črnogorci so silno razumni ljudje. Skoraj do podrobnosti poznajo svojo deželo in njeno zgodovino. Marsikakšen kmet, ki ne zna ne čir-

tati ne pisati, zna od besede do besede na pamet «Gorski venec».

Vabi naju, naj prideva k njej, predno odpotujeva, da nama da skodelico toplega mleka in pripravni popotnico. Morava ji to obljubiti.

Tiste dni je pod Durmitorjem postalo hladno, čeprav so bili šele zadnji dnevi avgusta. Delno zaradi tega, delno zaradi utrudljive vožnje sem se oddaljila, da grem z Nado v Titograd. Morali sva znova nazaj skozi Nikšić in tako sem tudi znova morala okusiti vso tisto širokorsno črnogorsko gostoljubje. Nada ni hotela niti stati, da bi prenočila v hotelu. Nikoli bi mi tudi ne bila odpustila, da ne bi šla z njo k njenim sorodnikom. Pozneje sem ji bila za to hvaležna, ker le tako sem se spoznala z Milutinovićevo družino, iz katere je izšel narodni heroj Ivan Milutinović, človek, ki ga slavi vsa Crna gora in po imenu pozna vsa Jugoslavija.

MARA SAMSA

(Nadaljevanje sledi)

HOTEL «DURMITOR»

Naši mladi prijatelji iz Slovenske Benečije

Prebivanje otrok iz Slovenske Benečije tu pri nas v Trstu je bilo za nas tržaške Slovence nekaj svojga, vsega, se mnogo bolj svojga nego za beneške. Tisočdevetstoosmestno leto nas je sicer vključilo v meje iste države in nam tudi prineslo onem grenko usodo, ki so jo bili beneški Slovenci deležni mnogo pred nami. Zbližalo pa nas ni in to v tistem pozitivnem smislu, kot bi bilo tedaj želeli. Razviharjena doba prvih poveljnih revolucij nam ni bila v Italiji prehitro zadušena v motvari na stajajočega fašizma. Nam, primorskim Slovincem, je sicer prinesla močno mladinsko gibanje, v katerem je vzkliklo jedro odpora proti fašizmu, ki je potem prineslo Bazovico, toda čas je bil mnogo prekratek, da bi se ta odpor preli preko starih mej na Matajurju. Čeprav jih ni bilo več, so nas te meje še vedno nekako ločile od beneških Slovencev.

Svoji narodni prenos so ti prijatelji doživljali šele ob narodnem in socialnem prerodu osvobodilne borbe v domovinski vojni. Ta borba je zajela resnično vse slovensko ozemlje in vse Slovence, tja do najzadnejše slovenske vasi v Benečiji. Na tisto našo, od domovine že zdavnaj odtrgano zemljo, so prišli slovenski partizani. Prišli so s seboj razigrano in prebrano partizansko pesem in z njo veliko upanje v bodočnost. To je Benečanom budilo zavest, da pripadajo tudi oni narodu na oni strani Matajurja ter da so z njim redeljiva celota. Potlačeno, v desetletjih nasilno zamojeno slovenstvo se je pričelo dramiti in zavedati samega sebe. Jezik očetov ni bil več jezik le doma, le jezik, preganjan iz cerkve. Bil je jezik naroda, jezik bratov tja do Ljubljane in daleč, daleč onstran nje. V njem so bili pisani dramski prizori, ki jim jih je predvajalo potujoče partizansko gledališče Devetega korpusa. Zdobili bi tudi zanje široko vsebino, katero ni bilo več uklenjeno samo njihovo lastno, daleč od drugega, njim tujelega sveta odmaknjeno življenje. Postal je živa vez z bratskim, njim sorodnim svetom.

Zamotanost in nedoslednost medvojnje in povojne diploma-

cije, izraz pohlepa po nadvladanju nad tujimi ozemlji in narodi, je zakrivila, da se nam Tržačanom, Goricanom in Benečanom niso izpolnile nade po svobodi. Te nade pa so tudi v duši beneškega Slovencev zapustile globoke sledove. Nikdar več ne bodo beneški Slovenci izrablj